

Strategi for Miljø og Energi 2016 – 2020

Indhold

Indledning	2
Udvikling gennem samarbejde	2
Fra politik til handlinger	3
Strategiske mål og indsatsområder	4
Reduktion i CO ₂ -udledning	5
Bæredygtigt materialevalg	6
Øget genanvendelse af affald (ressourcecyklussamfundet)	7
Reduktion i vandforbrug	8
Planlægning, opfølgning og formidling	9
Planlægning	9
Opfølgning og formidling	9

Indledning

Nordfyns Kommunes Strategi for Miljø og Energi er udarbejdet i foråret 2015 med udgangspunkt i en involvering af Kommunalbestyrelsen, interessenter inden for miljø og energi samt medarbejdere i den kommunale administration. Strategien er rammesættende for, hvordan Nordfyns Kommune skal arbejde med at fremme miljømæssig bæredygtighed.

Strategien anviser retning og strategiske mål for udvalgte indsatsområder med reference til Nordfyns Kommunes politik for Miljø og Energi, Nordfyns Kommunes vision og Kommuneplanstrategi. Strategien gælder for perioden 2015-2020 og er rammesættende for en række konkrete et-årige handlingsplaner. Strategien kan revideres løbende, men skal senest revideres og godkendes politisk i 2020.

Rambøll A/S har været rådgiver for udarbejdelsen af politik for Miljø og Energi samt nærværende strategi.

Udvikling gennem samarbejde

Indsatsen for en bæredygtig omstilling af samfundet er forbundet med en høj grad af kompleksitet. Det kræver bred forankring, hvis det skal lykkes. Der er behov for samarbejde på tværs af fagområder internt i den kommunale administration, og for at der iværksættes udviklingssamarbejder med borgere, erhvervsliv, uddannelsesinstitutioner m.v. Der skal derfor gøres en indsats for at engagere flest muligt i arbejdet.

Nordfyns Kommune har styringsmæssigt organiseret den kommunale administration ud fra koncern-principper. Målet med dette er at sikre større grad af helhedstænkning, hvor strategiske mål skal være omdrejningspunkt for en fælles opgaveløsning på tværs af forvaltningsområder.

For den enkelte medarbejder kan den tværgående opgaveløsning betyde et skift i rolle. For medarbejdere inden for miljø- og teknikområdet kan det betyde en balancegang mellem myndighedsrollen og en mere vejledende funktion, eller et skift i opgaven fra tilsyn til udviklingssamarbejder. For medarbejdere i andre fagforvaltninger kan det betyde, at miljø og energi sættes på dagsordenen som en 'ekstra' dimension i arbejdet. Indarbejdelse af miljøtemaer i skolers og institutioners faglige og pædagogiske arbejde er eksempler.

Nærværende strategi er udarbejdet på baggrund af en omfattende inddragelse af interessenter. Inddragelsen har haft det dobbelte sigte at 1) bidrage med indhold til strategi og 2) skabe opmærksomhed og ejerskab i interessentkredsen for den fælles opgave.

Fra politik til handlinger

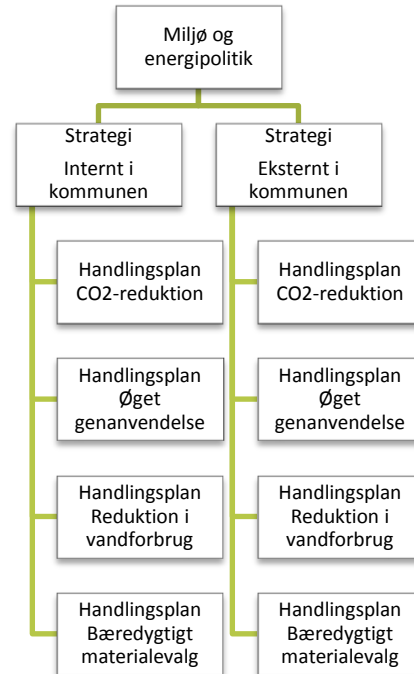
Nordfyns Kommunes Politik for miljø og energi er rammesættende for de særlige indsatser, der igangsættes med henblik på at reducere ressourceforbruget samt sikre øget genanvendelse og et bæredygtigt materialevalg.

Kommunen satser på en strategisk indsats på to fronter: 1) Internt i kommunen, hvor der stilles skarpt på at forbedre de kommunale institutionernes miljø- og energi-profil; 2) Eksternt i kommunen, hvor kommunen indgår i samarbejder med borgere og andre interessenter om at skabe en større miljømæssig bæredygtighed i kommunen som geografisk område.

Ud fra de strategisk udvalgte indsatsområder udarbejdes der hvert år planer for, hvordan målene nås. Handlingsplanerne er konkret handlingsanvisende inden for en kortere tidsramme, og det gøres i planerne klart, hvem der er ansvarlig for indsatsen.

Der er imidlertid en række snitflader mellem denne strategi samt tilhørende handlingsplaner og kommunens sektorplaner på miljø og teknikområdet. Som udgangspunkt vil aspekter af miljøarbejdet, der reguleres gennem f.eks. affaldsplanen og spildevandsplanen, ikke blive omfattet af handlingsplanerne.

Omvendt er der en række fagområder i kommunen, som i dag ikke arbejder målrettet med miljø og energi, der fremadrettet skal bidrage på nye måder. Det vil være et fremtidigt fokus i direktionen at sikre en konsekvent indskrivning af miljø- og energimålene i de respektive fagområders udviklingsstrategier.

Figur 1: Nordfyns Kommune vil både "feje for egen dør" (internt i kommunen) og indgå i udviklingssamarbejder med borgere og andre interessenter om at skabe et mere bæredygtigt Nordfyn (kommunen som geografisk område).

Strategiske mål og indsatsområder

Nordfyns Kommune har ansvaret for, at lovgivningen for natur- og miljøbeskyttelse overholdes. Der er imidlertid en samfundsmæssig erkendelse af, at der også skal handles på nye og anderledes måder for at imødekomme udfordringer som f.eks. klimaforandringer, ressourceknaphed, øgede affaldsmængder, fald i biodiversitet og global vandmangel.

Nordfyns Kommunes Miljø og Energistrategi peger derfor på indsatser, der ikke er reguleret af lovgivningen. Nordfyns Kommune stiller i Kommunens planstrategi blandt andet skarpt på, at der skal være en reduceret miljøbelastning fra forbrug af vand, el og varme (strategikort N7), og at der skal være fokus på en bæredygtig affaldshåndtering (strategikort T2). Derudover peges der konkret på miljørigtig projektering som redskab for miljømæssig bæredygtighed (strategikort N6) samt vindmøller som en potentiel kilde til CO₂-neutral energiforsyning (strategikort T4).

Med udgangspunkt i visionerne i kommunens planstrategi samt input fra interessentinddragelsen er fire strategiske målsætninger og tilhørende indsatser formuleret (Figur 2).

Figur 2: Nordfyns Kommunes strategiske målsætninger og indsatsområder.

*C2C = Cradle to Cradle (vugge til vugge) er et princip for produktion og anvendelse, der understøtter tanken om cirkulær økonomi, ved at der i produktion og forretningsmodel stiles efter fuldstændig genanvendelighed efter endt brug.

Som det fremgår af figuren, kan forskellige strategiske indsatser føre til realisering af målene. Dette vil blive udfoldet yderligere i de kommende afsnit, hvor baggrunden for valg af indsatsområde samt konkrete reduktionsmål præsenteres.

Reduktion i CO₂-udledning

Nordfyns Kommunes indsats for reduktion i CO₂-udledning har et direkte strategisk ophæng i Regeringens Energistrategi 2050.

Det er regeringens mål, at Danmark i 2050 er uafhængig af kul, olie og gas. Omstillingen til uafhængighed af fossile brændsler skal opfylde to overordnede mål (Kilde: Energistrategi 2050, fra kul, olie og gas til grøn energi – Sammenfatning, Februar 2011:6. Klima- og Energi ministeriet).

- Danmark skal opretholde en høj forsyningsikkerhed og sikre en stabil energiforsyning, som er til at betale.
- Danmark skal bidrage til at begrænse de globale klimacændringer og har forpligtet sig til at bidrage til opfyldelse af EU's mål om at reducere drivhusgasudledningerne med 80-95 pct. i 2050 i forhold til 1990.

Nordfyns Kommune ønsker at bidrage til at nå Danmarks nationale målsætning om at reducere drivhusgasudledningerne markant. Strategisk vil Nordfyns Kommune arbejde for at reducere CO₂-udledningen på to fronter: 1) Omlægning af energiforsyning til CO₂-neutral energi og 2) reduktion i energiforbruget.

Som et resultat af det dobbelte fokus i arbejdet med at reducere CO₂-udledningen er der opstillet mål for reduktion i energiforbruget og for andelen af energien der kommer fra CO₂-neutrale energikilder.

Tabel 1: Nordfyns Kommunes reduktionsmål for CO₂-udledningen samt mål for andelen af energiforbruget, der kommer fra CO₂-neutrale kilder. *Referenceår 2015 (Danmarks nationale energipolitiske mål er 40% reduktion i samlede udledninger i 2020 i forhold til 1990). ** Svarer til Danmarks energipolitiske EU-forpligtelse for 2020.

	2020	2025
Reduktion i udledning i CO ₂ pr. indbygger*	20%	30%
Andel af CO ₂ -neutral energi**	30%	

Strategisk kan denne opgave gribes an på forskellige måder, og i praksis lægges der op til en kombination af indsatser. Hvad der bliver realiseret og i hvilken rækkefølge, vil blandt andet afhænge af andre aktørers indsats.

- Omstilling af energiforsyningen så den i højere grad er baseret på vedvarende energikilder (solceller, vindmøller, etc.).
- Udvikling af energiforsyningsinfrastrukturen i landområderne, så energi primært fremstilles i større – men lokale – enheder.
- Udvikling af energiforsyningsinfrastrukturen så energiforbruget udjævnes over tid, og overskudsenergi fra fx produktion anvendes andre steder.
- Reduktion i energiforbruget.
 - Fravalg af energikrævende aktiviteter.
 - Valg af energieffektive teknologier, automatisering (lys).
 - Optimering i bygningsdriften (indregulering af anlæg, rettidig vedligehold, udskiftning af ventiler m.m.).
 - Energirigtig adfærd.

- Miljørigtig transport.
- Etc.

De forskellige strategiske valg har betydning for investeringsbehov, tidsperspektiv for hvornår reduktionsmål kan nås m.m.

Bæredygtigt materialevalg

Vores samfund har en global udfordring med et for stort ressourceforbrug og forurening på grund af anvendelsen af miljøskadelige stoffer i produktionen, sundhedsrisici forbundet med afgivelse af kemiske stoffer i brugsfasen samt en udfordring ved bortskaffelse af de stigende affaldsmængder på en bæredygtig måde. Ved at vælge materialer med omhu kan disse samtidige problemstillinger imødekommes.

Valg af materialer ved indkøb, serviceydelser, byggeri, renoveringer etc. har stor betydning for Nordfyns Kommunes påvirkning af miljøet – på kort såvel som langt sigt. Materialers påvirkning af miljøet skal ses i et livscyklusperspektiv, idet der sker en påvirkning hele vejen fra udvinding af råmaterialer, over fremstilling, anvendelse og til bortskaffelse eller eventuel genanvendelse.

Nordfyns Kommune ønsker at bidrage til, at der anvendes materialer, der påvirker miljøet i så lille grad som muligt, og som er fremstillet under forhold, der er socialt bæredygtige. Samtidig stiles der efter, at der i den økonomiske vurdering af materialer anlægges et totaløkonomisk perspektiv, så både indkøb, anvendelse og bortskaffelse regnes med i den samlede pris.

Tabel 2: Nordfyns Kommunes strategiske mål for at fremme bæredygtigt materialevalg.

	2020	2025
Der er indarbejdet kriterier for miljø og bæredygtighed i den fælleskommunale indkøbspolitik.	X	
Medarbejdere i Nordfyns Kommune har viden om bæredygtigt materialevalg og handler derudfra.	X	
Alle indkøb i Nordfyns Kommune foretages ud fra principper for bæredygtighed, der er klart formuleret og kan dokumenteres.		X

Strategisk kan Nordfyns Kommune arbejde med disse mål på forskellige fronter.

- Påvirkning af den fælleskommunale indkøbspolitik (Fællesindkøb Fyn) til et øget fokus på bæredygtige indkøb.
- Opbygning af viden i den kommunale indkøbsfunktion om bæredygtige indkøb.
- Opbygning af viden hos projektledere, byggesagsbehandlere, planlæggere samt energi- og miljømedarbejdere vedrørende bæredygtigt materialevalg.
- Strategiske samarbejder med lokale interessenter om opbygning af viden i f.eks. byggebranchen om bæredygtigt materialevalg.

Øget genanvendelse af affald (ressourcecyklussamfundet)

Der er i Regeringens ressourcestrategi sat fokus på øget genanvendelse som et strategisk greb for at løse en række samfundsudfordringer. Der er global mangel på ressourcer og deraf følgende stigning i materialepriser, samtidig med at affaldsmængderne stiger.

Med strategien *Danmark uden affald* lægger Regeringen op til en ny tilgang til affaldet. På nuværende tidspunkt afbrændes i Danmark knap halvdelen af det genanvendelige affald fra servicesektoren, herunder størstedelen af det organiske affald. Regeringen har med ressourcestrategien sat de mål for servicesektoren, at 70 % af de tørre genanvendelige fraktioner (papir, pap-, plast- glas- og metaleballager) skal genanvendes i 2018, samt at 60 % af det organiske affald (madaffald) skal genanvendes. Derudover skal en langt større andel af batterier og elektronikaffald indsamles til genanvendelse. Det er ambitiøse mål, fordi det betyder, at der fremover skal sorteres langt mere fra til genanvendelse. Der vil være et tredelt fokus i indsatsen:

- Nedbringelse af affaldsmængder.
- Stigning i andelen af det producerede affald der bliver genanvendt.
- Miljømæssig optimal behandling af fraktionerne til opfyldelse af mål om cirkulær økonomi.

Strategiske mål for sorteringsprocenter samt konkrete indsatser for affaldsområdet er beskrevet i kommunens affaldsplan. I denne strategi vil der derfor kun blive stillet skarpt på indsatsen internt i Kommunen.

Tabel 3: Nordfyns Kommunes strategiske mål for at fremme genanvendelsen i kommunen som virksomhed (administration, institutioner, skoler m.m.).

	2020	2025
Gennemførelse af kampagner på skoler og institutioner vedrørende sortering og genanvendelse.	X	
Sikring af gode og synlige sorteringsmuligheder på skoler, institutioner og på rådhusene.	X	
Udvikle miljøpædagogiske redskaber i samarbejde med pædagoger og skolelærere med henblik på at skabe opmærksomhed og ændre sorteringsadfærd.	X	
Arbejde målrettet med affaldsminimering.	X	

Reduktion i vandforbrug

Vandforbruget i Danmark er baseret på grundvand, der stort set urensset sendes ud til forbrugerne. Det faktum, at vi kan pumpe vand af høj kvalitet op fra undergrunden, er et privilegium, vi skal gøre en særlig indsats for at passe på. Dette skal ske, ved at borer og indvindingsområder holdes fri for forurening, og ved at der ikke pumpes mere vand op, end det der naturligt gendannes ved nedsivning. Samtidig har grundvandsstanden betydning for naturkvaliteten, idet visse naturtyper som vandløb og vådområder kræver en stabil (og høj) grundvandsstand.

Rent vand af høj kvalitet er en begrænset ressource – regionalt og globalt. Det er derfor relevant at arbejde med vandbesparelser, også selvom naturkvaliteten i området ikke er truet.

Strategisk vil Nordfyns Kommune bidrage til at reducere forbruget af grundvand på to måder: 1) Reduktion i forbruget og 2) anvendelse af andre vandkilder end grundvand (sekundærvand), f.eks. regnvand, havvand eller overfladevand.

Tabel 4: Nordfyns Kommunes reduktionsmål for vandforbrug samt mål for andelen af vand, der kommer fra andre kilder end grundvand. * Referenceår 2015. ** Der opstilles ikke i denne strategi absolutte mål for andelen af vandet, der skal komme fra andre vandkilder end grundvand.

	2020	2025
Reduktion i vandforbrug *	10%	20%
Afklare hvor det giver mening at gøre noget særligt for at anvende andre typer vand end grundvand i driften (renset spildevand / regnvand m.m.)**		

Strategisk kan arbejdet med at reducere vandforbrug i kommunen gribes an på flere måder:

- Udskiftning af vandforbrugende teknologier samt forbrug af vand med omtanke, så spild undgås.
- Dialog med virksomheder om mere vandbesparende produktionsmetoder.
- Dialog med grundejere om LAR¹ løsninger kombineret med opsamling af vand til havevanding m.m..

¹ Lokal afledning af regnvand

Planlægning, opfølgning og formidling

Planlægning

For at fastholde fokus på miljøarbejdet og sikre fremdrift, udarbejdes der hvert år miljøhandlingsplaner. Miljøarbejdet skal være sjovt og meningsfuldt, og der lægges derfor op til, at handlingsplanerne udarbejdes med deltagelse af dem, der skal være med til at føre planerne ud i livet.

Opfølgning og formidling

For at kunne følge op på og formidle resultatet af de mange indsatser skal der skabes et overblik over ressourceforbruget i Nordfyns kommune. Et af de strategiske mål er derfor at udarbejde et grønt regnskab for kommunen.

Tabel 5: Strategiske mål vedrørende opfølgning på samt formidling af miljøindsatsen. *F.eks. delt op på erhverv, trafik, boliger, kommunen som virksomhed, andet.

	2015	2016
Udarbejdelse af grønt regnskab for Nordfyns Kommune som virksomhed for CO ₂ -udslip (el & varme), vandforbrug samt genanvendelsesprocent (affald).	Q4	Q1
Afklaring af afgrænsning vedrørende grønt regnskab for Nordfyns Kommune som geografisk område.	Q3	
Udarbejdelse af grønt regnskab for Nordfyns Kommune som geografisk område* for CO ₂ -udslip (el & varme), vandforbrug samt genanvendelsesprocent (affald).	Q4	Q1

Det grønne regnskab skal fremadrettet gøres til omdrejningspunkt for en systematisk opfølgning og videre planlægning af miljøindsatsen i Nordfyns Kommune.